

Selma Lagerlöfs samlade skrifter – ett storprojekt!

Det har länge varit känt att Selma Lagerlöfs verk skulle behöva finnas tillgängliga i en vetenskaplig utgåva; frågan har även rests då och då vid Selma Lagerlöf-sällskapets årsmöten. Sällskapet har nu tillsammans med Svenska Vitterhetssamfundet och Kungl. biblioteket tagit initiativ till förberedelser för en vetenskaplig utgivning av Selma Lagerlöfs verk. Riksbankens jubileumsfond har för ändamålet anslagit fem milj kr. Förberedelserna pågår under 2005 och 2006.

Utgivningen av Selma Lagerlöfs samlade verk är ett omfattande och komplicerat arbete av flera skäl. Varje verk som hon gav ut i bokform kom ut i flera upplagor, ofta med många och betydelsefulla ändringar, och det är av stort intresse att se när, hur och av vem dessa ändringar har blivit gjorda. För utgivaren gäller det sedan att bestämma vilken form av texten som skall presenteras för läsarna i tryckt form och hur olika versioner skall visas. Hur skall till exempel *Gösta Berlings saga* ges ut – med första upplagans stavning eller med den modernisering av stavningen som genomfördes efter stavningsreformen i början av 1900-talet? Skall *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige* presenteras med verben i pluralform i den berättande texten, som det var i de första upplagorna, eller i singularis, som det blev i senare utgåvor? Hur mycket utrymme bör ägnas ordförklaringar och sakkommentarer? Detta är bara några av de många frågor som utgivarna ställs inför och måste fatta beslut om.

För att belysa texterna och deras framväxt fordras noggranna genomgångar av manuskripten och kartläggning av skillnaderna mellan olika upplagor av de olika verken, och därtill behöver man studera de brevväxlingar där Selma Lagerlöf diskuterar arbetsprocessen med förläggare, översättare och vänner. Det nu pågående projektet har bland annat till uppgift att inventera och katalogisera detta omfattande material. En avancerad databas som skall stödja arbetet med materialet har upprättats i samarbete med expertis på Kungl. biblioteket. Man behöver också göra omfångsberäkningar och planera arbetsgången, behov av datastöd och andra praktiska nödvändigheter, och inte minst förbereda den typografiska utformningen av den tryckta upplagan. Det är också tänkt att man med modern IT-teknik så småningom skall kunna visa mycket material i digital form vid sidan av den tryckta upplagan.

Det pågår en livlig internationell diskussion om textutgivningens principfrågor, och det är viktigt att Selma Lagerlöf- projektets medarbetare följer den och deltar i den. Projektet har speciellt goda kontakter med liknande utgivningsföretag i Norden (projekt kring Ibsen, Kierkegaard, Topelius) och utbyter erfarenheter av olika principbeslut och teoretiska och praktiska val med dem.

Det mesta av Selma Lagerlöfs manuskript och brev förvaras och vårdas på Kungl. biblioteket, men material finns också i Bonniers arkiv och på andra ställen. Projektet bedrivs i samarbete mellan Kungl. biblioteket, textkritiker och Lagerlöfforskare vid Göteborgs och Uppsala universitet. Projektledare är professor Johan Svedjedal (Uppsala universitet).